

REFERAT 2022-25: Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst d. 06-11-2025

Mødedato	Torsdag d. 06. november 2025 kl. 16:45
Mødested	Magistratssalen, Sønderborg Rådhus
Mødedeltagere	Bjørn Allerelli Andersen, Kjeld Stærk, Jan Prokopek Jensen, Ingrid Johannsen, Christel Leiendecker

Indholdsfortegnelse

1. Godkendelse af dagsorden.....	3
2. Orientering om ledelsesinformation - september 2025.....	4
3. Godkendelse af midler til realisering af elementer i Handleplan for Øvre Perlegade.....	5
4. Godkendelse af Masterplan for Gråsten-området 2026-2035.....	8
5. Godkendelse af Tilskudsftale med Fonden GOTO Sønderborg 2026-2031.....	11
6. Godkendelse af ansøgning fra Gråsten Handel.....	14
7. Godkendelse af omprioritering af midler til Impact 2030.....	17
8. Godkendelse af 3. bevillingsrevision 2025.....	19
9. Orientering om status på udmøntningsplan 2025-2028.....	22
10. Orientering om status på bosætning.....	23
11. Generel orientering.....	25
Lukket: 12. Underskriftsside - (Lukket punkt).....	26

Punkt 1: 1. Godkendelse af dagsorden

22/58

Sagsresumé

-

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst at godkende

- dagsordenen.

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 06-11-2025

Godkendt.

Punkt 2: 2. Orientering om ledelsesinformation - september 2025

25/3926

Sagsresumé

Ledelsesinformationen giver et overblik over, hvordan økonomien og aktiviteterne ser ud for det enkelte udvalg i løbet af året. Forvaltningen forventer på nuværende tidspunkt et budget i balance ved udgangen af 2025.

Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst orienteres om status.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Opfølgning på ledelsesinformation 2025 for Udvalget Erhverv og Grøn Væksts politikområder sker hver måned, hvor der gives en status og en forventning til årets resultat.

Status driftsøkonomi

Forvaltningen forventer på nuværende tidspunkt et budget i balance ved udgangen af 2025.

Status anlægsøkonomi

Forvaltningen forventer på nuværende tidspunkt, at der vil være enkelte anlæg, hvor der vil blive anmodet om overførsel til 2026.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 06-11-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Ledelsesinformation drift - september 2025

Ledelsesinformation puljer - september 2025

Punkt 3: 3. Godkendelse af midler til realisering af elementer i Handleplan for Øvre Perlegade

25/13719

Sagsresumé

En lokal initiativgruppe bestående af erhvervsdrivende i Øvre Perlegade har fremsendt "Handleplan for Øvre Perlegade" til forvaltningen. Handleplanen adresserer nogle af de eksisterende udfordringer og potentialer i denne del af gågaden og præsenterer initiativgruppens ønsker og idéer. Handleplanen er således initiativgruppens forslag til udvikling af området.

Forvaltningen har været i dialog med initiativgruppen af flere omgange, ligesom formanden for Vores Sønderborg har deltaget i dialogmøderne. Forvaltningen har på den baggrund udpeget konkrete elementer, som vurderes at være realiserbare på den korte bane. Det er fx forbedret skiltning og regulerende initiativer, som kan håndtere nogle af de trafikale udfordringer i gågaden samt generel forskønnelse, som understøtter initiativgruppens ambition for området.

Handleplanen skal ses i lyset af udvalgets beslutning i februar 2024 vedrørende anvendelse af de afsatte midler til realisering af Masterplan for Turisme og Handel 2024-2027, hvorefter aktørerne er blevet opfordret til at ansøge om midler til konkrete aktiviteter og udviklingsinitiativer.

Handleplanen understøtter fokusområdet "Turisme" i Byrådets Vision 2022-2025, idet handelsoplevelsen er et væsentligt parameter for turisterne. Ansøgningen er desuden i tråd med principperne for anvendelse af de afsatte midler i Masterplan for Turisme og Handel.

Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst at godkende løsningsforslag

1. handleplanen imødekommes med et tilskud på 200.000 kr. til realisering af initiativer, blandt andet forbedret skiltning, trafikregulering samt forskønnelse af området. Finansieringen sker fra puljen til Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst, hvor der resterer 760.000 kr. i 2025.

eller

2. der gives afslag på ansøgningen.

Sagsfremstilling

Byrådet godkendte den 27. september 2023 Masterplan for Turisme og Handel 2024-2027. Masterplanen lægger op til et ændret fokus på, at kommunale midler skal anvendes til at støtte udviklingsaktiviteter frem for drift. Det ændrede fokus sker på grundlag af masterplanens tre principper for udvikling af turisme og handel i Sønderborg Kommune:

- Princip 1: Styrkepositioner som afsæt
- Princip 2: Vækst og udvikling i fokus
- Princip 3: Et stærkt samarbejde med aktører

Der er i budgetaftalen 2024-2027 afsat 1,5 mio. kr. årligt i 2024-2027 til realisering af Masterplan for Turisme og Handel. Dertil er der i budgetaftalen 2025-2028 afsat 1 mio. kr. årligt i 2025-2028 til Masterplan Turisme og Handel – øgede

indsatser.

Med det afsæt har en lokal initiativgruppe bestående af erhvervsdrivende i Øvre Perlegade indsendt ”Handleplan for Øvre Perlegade” til forvaltningen. Handleplanen skal ses i lyset af udvalgets beslutning i februar 2024 vedrørende anvendelse af de afsatte midler til realisering af Masterplan for Turisme og Handel 2024-2027, hvorefter aktørerne er blevet opfordret til at ansøge om midler til konkrete aktiviteter og udviklingsinitiativer. Midlerne til Masterplan for Turisme og Handel er forbrugt i 2025, men udvalget tilkendegav på udvalgsmødet i oktober, at de også ønsker at sætte nogle af de afsatte midler til Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst 2025 i spil.

Forud for handleplanen har initiativgruppen henvendt sig til forvaltningen med nogle af de oplevede udfordringer for Øvre Perlegade. På baggrund heraf har forvaltningen af flere omgange været i dialog med initiativgruppen, ligesom formanden for Vores Sønderborg har deltaget i dialogmøderne. I forlængelse af dialogmøderne er flere elementer blevet afdækket og undersøgt.

Handleplanen indeholder en overordnet vision om, at Øvre Perlegade omdannes til Sønderborgs Latinerkvarter og dermed i højere grad kommer til at afspejle de kreative aktører, som har til huse i området. Handleplanen peger blandt andet på projekter som:

- Etablering af folie på Perlegade 81 (den tidligere Føtex-bygning)
- Kunst som en integreret del af bybilledet i Øvre Perlegade
- Events og udsmykning
- Bedre skiltning (fx henvisning til offentlige toiletter)
- Regulering af trafik i området

Forvaltningen vurderer, at den overordnede vision for området er spændende og kan bidrage til at give Øvre Perlegade en unik profil, som vil gøre området vedkommende og interessant for såvel borgere som turister. Forvaltningen har desuden udpeget en række elementer, som synes realiserbare på den korte bane. Det er fx forbedret skiltning og regulerende initiativer, som kan håndtere nogle af de trafikale udfordringer i gågaden samt generel forskønnelse, som understøtter initiativgruppens ambition for området. Der pågår dialog mellem Vores Sønderborg og initiativgruppen om det fremtidige samarbejde og den gensidige understøttelse.

Der er i første omgang tale om realisering af prøvehandlinger, der kan fungere som midlertidige løsninger i en periode. Der er således fokus på prøvehandlinger, som har en tidsbegrænset løbetid og giver mulighed for, at der indhentes konkrete erfaringer, der kan danne grundlag for mere permanente løsninger. Forvaltningen foreslår, at der afsættes 200.000 kr. til prøvehandlingerne i 2026. Midlerne vil blive disponeret af forvaltningen.

I det fremadrettede arbejde skal det sikres at handleplanens initiativer er i overensstemmelse med den gældende lokalplan for bymidten, samt at der er sammenhæng til bystrategien for Sønderborg og målene deri om at udvikle og styrke livet i bymidten samt stedets rolle som regionalt handelscenter. Anbefalingerne i detailhandelsanalysen fra 2021 støtter godt op om handleplanens initiativerne fx anbefales flere aktiviteter i bymidten, fleksible byrum og tydeligere skiltning.

I budgetaftalen 2026-2029 er der afsat 1,5 mio. kr. til etablering af en midlertidig legeplads målrettet børn i alderen 0-4 år på Rønhaveplads, som skal bidrage til et mere levende og børnevenligt bymiljø i umiddelbar tilknytning til gågaden. I forlængelse heraf skal Øvre Perlegade udvikles i en mere permanent form. Af budgetaftalen fremgår, at udviklingen skal ske med fokus på at skabe attraktive byrum, herunder på Rønhaveplads og Bryggertorvet, som kan understøtte både byliv, handel og fællesskab.

Der er således et politisk fokus på udviklingen af Øvre Perlegade. Bevillingen på de 200.000 kr. skal understøtte dette perspektiv og bidrage med konkrete løsninger på den korte bane. Samlet set er det forvaltningens vurdering, at handleplanen:

- kan bidrage til at forbedre handelsoplevelsen for turister i Sønderborg by.
- taler ind i Handleplan for Turisme og Handel 2025 og indsatsområdet vedrørende udvikling af kommunens handelsbyer.
- flugter med principperne i Masterplan for Turisme og Handel omkring udvikling.

Realisering af konkrete initiativer i sammenhæng til handleplanen forudsætter, at der indhentes de nødvendige myndighedstilladelser.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke medfører bevillingsmæssige konsekvenser, idet finansiering såfremt ansøgningen godkendes, sker fra anlægspuljen til Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst.

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 06-11-2025

Udvalget godkender løsningsforslag 1 med den bemærkning, at der i pilotperioden skal udvises den størst mulige fleksibilitet i forhold til tilladelser mv., eksempelvis stadepladser.

Bilag

Handleplan for Øvre Perlegade

Punkt 4: 4. Godkendelse af Masterplan for Gråsten-området 2026-2035

24/15011

Sagsresumé

Gråsten Forum har fået udarbejdet en ny Masterplan for Gråsten-området 2026-2035. Masterplanen er udarbejdet med ekstern hjælp og er en opdatering af Masterplan for Gråsten-området 2015-2025. Den nye masterplan bygger således videre på fundamentet fra den forrige. Områdets styrkepositioner og de overordnede målsætninger er de samme, men de anbefalede spor og handlinger er opdateret i henhold til de seneste ti års arbejde samt erfaringerne herfra.

Den 3. oktober 2024 bevilgede Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst 225.000 kr. til udarbejdelse af masterplanen. Gråsten Forum har herudover selv bidraget med 100.000 kr. fra foreningens driftsbudget. Repræsentanter fra Gråsten Forum præsenterede masterplanens hovedpointer for Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 14. august.

Gråsten Forum har i den seneste tid haft fokus på at lancere masterplanen for interessenter, aktører og borgere. Masterplanen forelægges for Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst med indstilling til godkendelse i Byrådet for at sikre politisk opbakning samt efterfølgende prioritering. Masterplanen forelægges desuden til orientering i Teknik-, By og Boligudvalget.

Masterplanen understøtter fokusområderne 'Levende byer, lokalsamfund og fællesskaber' og 'Turisme' i Byrådets Vision 2022-2025, herunder ambitionen om at styrke byernes unikke identitet, udnytte de lokale potentialer og derigennem udvikle både by og lokalsamfund. Desuden er der sammenhæng til Bystrategien for Gråsten, Rinkenæs og Egersund.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst, at Byrådet godkender

- Masterplan for Gråsten-området 2026-2035.

Sagsfremstilling

Gråsten Forum har i løbet af de seneste ti år arbejdet for at realisere visioner og målsætninger i Masterplan for Gråsten-området 2015-2025. Dette er sket i tæt samarbejde med interessenter og aktører. Blandt de mest synlige resultater fremhæver Gråsten Forum selv Ahlmannsparken, der i dag fungerer som et levende kulturhus, samt Alnor Strandpark, som i dag er et aktivt opholdssted på tværs af generationer. Herudover er Den Kongelige Køkkenhave etableret som en turistattraktion i området, og Æblefestivalen er løbende udviklet over årene.

Som afløser for den tidligere masterplan har Gråsten Forum fået udarbejdet Masterplan for Gråsten-området 2026-2035. Den nye masterplan er udarbejdet med ekstern hjælp og bygger på ovenpå Masterplan for Gråsten-området 2015-2025. Masterplanen er vedlagt som bilag. Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst bevilligede den 3. oktober 2024 225.000 kr. til udarbejdelse af masterplanen, mens Gråsten Forum selv har bidraget med 100.000 kr. fra foreningens driftsbudget.

Områdets styrkepositioner er fortsat de samme og målsætningen er også fastholdt i masterplanen for 2026-2035: At tiltrække og fastholde indbyggere, øge områdets turisme og stimulere lokalt erhverv, vækst og udvikling. De anbefalede spor og handlinger har derfor i høj grad deres ophav i Masterplan for Gråsten-området 2015-2025 og bygger videre på fundamentet fra de seneste ti års arbejde.

Masterplanens indsatser og handlinger bygger på et veldokumenteret og analyseret grundlag. Den er inddelt i tre dele:

Del 1 – Analyse- og datagrundlag med fokus på udfordringer og muligheder	1. Fakta om turisme i Sønderborg- og Gråsten-området samt Sønderjylland 2. Fakta om bosætning i Sønderborg- og Gråsten-området 3. Fakta om erhverv i Sønderborg- og Gråsten-området
Del 2 – Fire fremtidige udviklingsspor:	1. Spor 1: Et aktivt liv midt i naturen: Oplevelser, aktiviteter og tilgængelighed for alle 2. Spor 2: Udvikling af et dynamisk handels- og erhvervsliv med særlig fokus på revitalisering af Gråsten bymidte 3. Spor 3: Udnyttelse af den unikke royale styrkeposition og potentialet i Gråsten Æblet 4. Spor 4: Gråsten skal opdages og opleves: Bedre skiltning og wayfinding
Del 3 – De vigtige rammevilkår:	1. Samarbejde med Sønderborg Kommune, Destination Sønderjylland, Vækstrådet og GOTO Sønderborg 2. Infrastruktur og trafikale forhold 3. Branding og kommunikation 4. Organisering og aktivering af frivillige i Gråsten Forums arbejde og projekter

De anbefalede aktiviteter og handlinger i masterplanen er i overensstemmelse med de vedtagne kommunale strategier inden for erhvervs-, bosætnings-, turisme- og byudviklingsområdet, jf. masterplanen. Heri ligger der fra Gråsten Forums side en ambition om at sikre en rød tråd i udviklingen samt gode forudsætninger for samarbejde om realisering og funding af projekter i Gråsten-området.

Gråsten Forum har i den seneste tid haft fokus på at lancere masterplanen for interessenter, aktører og borgere med ønske om at udbrede kendskabet til indsatser og handlinger i masterplanen. Repræsentanter fra Gråsten Forum præsenterede hovedpointerne i masterplanen for Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 14. august.

Masterplanen forelægges nu for Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst med indstilling til godkendelse i Byrådet med henblik på at sikre politisk opbakning til masterplanen samt den efterfølgende prioritering af initiativer. Masterplanen forelægges herudover til orientering i Teknik-, By og Boligudvalget.

Forvaltningen gør i forlængelse heraf opmærksom på, at det er Gråsten Forum, der er ejere af masterplanen og en realisering af den vil skulle se i overensstemmelse med øvrige vedtagne politiske planer for Gråsten-området, herunder bystrategien for Gråsten, Rinkenæs og Egersund. Forvaltningen gør ligeledes opmærksom på, at der ikke er afsat midler af realisering af elementer i masterplanen.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 06-11-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Bilag

Masterplan for Gråsten-området 2026-2035

Masterplan for Gråsten-området 2026-2035 (Pixi-udgave)

Masterplan for Gråsten-området 2015-2025

Punkt 5: 5. Godkendelse af Tilskudsftale med Fonden GOTO Sønderborg 2026-2031

25/16033

Sagsresumé

I perioden fra 2026-2031 er der årligt afsat 1,5 mio. kr. til GOTO Sønderborg til at understøtte en fortsættelse af fondens arbejde. Formålet med GOTO Sønderborg er at skabe økonomisk vækst og øget beskæftigelse i Sønderborg Kommune gennem udvikling af mulighederne for at bo, opleve, studere og drive erhverv i området, til gavn for almennyttige interesser. Arbejdet i GOTO Sønderborg understøtter målsætningerne i Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst om 77.000 indbyggere i kommunen samt 2.000 flere arbejdspladser i 2030.

I forlængelse af de afsatte midler til GOTO Sønderborg er der udarbejdet en ny tilskudsftale mellem Sønderborg Kommune og GOTO Sønderborg gældende for 2026-2031. Som forberedelse til indgåelse af den nye tilskudsftale har der været en tæt dialog mellem parterne. Med udgangspunkt i erfaringerne for fonden i perioden 2022-2025 er der arbejdet med at skærpe GOTO Sønderborgs rolle og målrette samarbejdet op imod den fælles målsætning i masterplanen.

GOTO Sønderborg understøtter Byrådets Vision 2022-2025 ved at bidrage til en styrket fortælling om Sønderborg Kommune samt synliggørelse af områdets kvaliteter og potentialer inden for grøn omstilling og turisme samt muligheden for uddannelse og det gode liv.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst, at Byrådet godkender

- tilskudsftalen med GOTO Sønderborg i perioden fra 2026-2031.

Sagsfremstilling

Sønderborg Kommune har ydet et øremærket tilskud til GOTO Sønderborg fra 2022-2025. I perioden fra 2026-2031 er der årligt afsat 1,5 mio. kr. til fortsættelse af fondens arbejde. Byrådet godkendte i august 2024 Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst. Arbejdet i GOTO Sønderborg understøtter målsætningerne i masterplanen om 77.000 indbyggere i kommunen samt 2.000 flere arbejdspladser i 2030.

”Fonden Go To Sønderborg” blev stiftet af Bitten & Mads Clausens Fond den 12. januar 2022. Fonden blev stiftet med henblik på at skabe økonomisk vækst og øget beskæftigelse i Sønderborg Kommune gennem udvikling af mulighederne for at bo, opleve, studere og drive erhverv i området, til gavn for almennyttige interesser. Fonden fik den endelige godkendelse fra Erhvervsstyrelsen den 8. marts 2022. Bitten & Mads Clausens Fond stiftede den 10. februar 2022 selskabet ”GOTO Sønderborg A/S”. Driften i GOTO Sønderborg udøves gennem dette datterselskab.

Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst indeholder to overordnede mål om 77.000 borgere og 2.000 flere arbejdspladser i 2030. De fælles mål kræver en stærkt koordineret indsats mellem en række nøgleaktører, som hver især spiller en afgørende rolle. Det stiller krav til en tydelig rolle- og ansvarsfordeling, så den fælles indsats målrettes.

Som forberedelse til indgåelse af en ny tilskudsftale mellem GOTO Sønderborg og Sønderborg Kommune for perioden 2026-2031 har der været en tæt dialog mellem parterne. Med udgangspunkt i erfaringerne for fonden i perioden 2022-

2025 er der arbejdet med at skærpe GOTO Sønderborgs rolle og målrette samarbejdet op imod den fælles målsætning i masterplanen. Dette er beskrevet i ”Strategisk Retning for GOTO Sønderborg 2026-2031”. Notatet er vedlagt som bilag.

Heraf fremgår det, at GOTO Sønderborgs fremadrettede virke udgøres af tre strategiske spor:

- Se Sønderborg – målrettet markedsføring
- Ung i Sønderborg – målrettet fokus på unge
- Livet i Sønderborg – GOTO som områdets Tænketa

Med afsæt i de tre strategiske spor skal GOTO Sønderborg:

- Understøtte koblingen og sammenhængen mellem aktører, erhvervsliv og studerende.
- Fungere som områdets tænketank og løbende rekvirere ny viden, som kan danne grundlag for prioritering af indsatser og kvalificering af beslutningsprocesser på kort såvel som lang sigt.
- Fokuserer på vedvarende og effektiv markedsføring over for relevante målgrupper.
- Være garanten for at skabe samarbejde mellem det lokale erhvervsliv og områdets studerende.

I forlængelse af overstående skal GOTO Sønderborg løbende orientere sig mod den politiske retningssætning fra Byrådet, herunder besluttede masterplaner, politikker mv. Som eksempel kan det nævnes, at GOTO Sønderborgs arbejde i sporet Ung i Sønderborg skal ses i sammenhæng med arbejdet i Uddannelsesstrategisk Råd og fokus på at skabe en attraktiv studieby.

Med baggrund i det afsatte midler til GOTO Sønderborg i perioden er der udarbejdet en ny tilskudsaf tale for perioden, som definerer rammerne for kommunens tilskud. Jf. kommunalfuldmagten kan en kommune alene give støtte til aktiviteter, som den selv ville kunne udføre. Der er derfor krav om tilsyn med støttens anvendelse. Det vil ske i forbindelse med GOTO Sønderborgs årlige revision, hvor det tydeligt skal fremgå, hvordan det kommunale tilskud er anvendt. Vedlagt som bilag er et notat fra BDO, som angiver kravene til det kommunale tilsyn på baggrund af fondens konstruktion.

Forvaltningen har på lignende vis ført tilsyn med anvendelsen af det kommunale tilskud i perioden 2022-2025. Der udestår på nuværende tidspunkt et revisionsbilag, hvilket forvaltningen dog betragter som en formalitet.

Jf. Tilskudsaf talen kan tilskuddet alene anvendes inden for de definerede rammer i de tre strategiske spor. Med ønske om at afstemme prioritering af tilskuddets anvendelse mødes forvaltningen og GOTO Sønderborg i starten af hvert kalenderår, hvor årets tiltag og initiativer drøftes og aftales i en 1-årig handleplan. I samme ombæring sikres det, at anvendelsen af det kommunale tilskud lever op til de gældende krav. GOTO Sønderborg fremlægger efterfølgende handleplanen samt prioriteringerne heri for det ansvarlige politiske udvalg. GOTO Sønderborg er ansvarlig for udmøntning af handleplanen.

Relevante analyser med videre som udarbejdes i regi af GOTO Sønderborg vil ligeledes blive behandlet i det relevante politiske fagudvalg med eventuel indstilling til videre behandling i Byrådet. Der vil løbende blive afviklet møder mellem GOTO Sønderborg og forvaltningen for vidensdeling og koordinering af initiativer.

I henhold til fondens vedtægter udpeger Sønderborg Kommune ét medlem til bestyrelsen. Jf. fondens vedtægter kan bestyrelsen ved simpelt flertal udpege yderligere to til syv medlemmer. Udpegningen af repræsentanterne fra Sønderborg Kommune vil ske i forbindelse med Byrådets udpegningssager i 2026. Direktøren for Kultur og Erhverv fungerer som observatør på bestyrelsesmøderne i GOTO Sønderborg.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet der årligt fra 2026 er afsat 1,5 mio. kr. til fondens arbejde.

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 06-11-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Bilag

Strategisk retning for GOTO Sønderborg 2026-2031

Notat fra BDO vedr. tilsyn med tilskud til GOTO Sønderborg

Tilskudsafale - GOTO Sønderborg 2026-2031

Punkt 6: 6. Godkendelse af ansøgning fra Gråsten Handel

21/10128

Sagsresumé

Gråsten Handel har fremsendt en ansøgning om økonomisk støtte til finansiering af flere indsatser i Gråsten. Det drejer sig blandt andet om etablering af en byport ved indfaldsvejen fra Adsbøl til Gråsten, etablering af pylon i bymidten, etablering af permanent strømkapacitet i bymidten til brug ved arrangementer samt udskiftning og leje af julebelysning. Der ansøges om samlet 890.000 kr. I dette beløb indgår ikke etablering af permanent strømkapacitet i bymidten. Gråsten Handel oplyser i ansøgningen, at de pågældende indsatser skal ses i lyset af et øget aktivitetsniveau i handelsstandsforeningen samt behovet for at videreudvikle og forskønne.

Forvaltningen vurderer, at de indsatser, der ansøges om midler til, i vid udstrækning bør koordineres med Gråsten Forum samt afvente politisk godkendelse af Masterplan for Gråsten-området 2026-2035. Det er således forvaltningens anbefaling, at udvalget imødekommer ansøgningen med 250.000 kr. til etablering af permanent strømkapacitet i Gråsten bymidte.

Udviklingen af den lokale handel understøtter Byrådets Vision 2022-2025 og fokusområderne 'Turisme' samt 'Levende byer, lokalsamfund og fællesskaber'. Endvidere er der sammenhæng til Masterplan for Turisme og Handel 2024-2027.

Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst at godkende løsningsforslag

1. ansøgningen imødekommes med 250.000 kr. til etablering af permanent strømkapacitet i Gråsten bymidte til afholdelse af events mv. Finansieringen sker fra udvalgets pulje, hvor der resterer 420.800 kr. i 2025.

eller

2. der gives afslag på ansøgningen.

Sagsfremstilling

Byrådet godkendte den 27. september 2023 Masterplan for Turisme og Handel 2024-2027. Masterplanen lægger op til et ændret fokus på, at kommunale midler skal anvendes til at støtte udviklingsaktiviteter frem for drift. Det ændrede fokus sker på grundlag af masterplanens tre principper for udvikling af turisme og handel i Sønderborg Kommune:

- Princip 1: Styrkepositioner som afsæt
- Princip 2: Vækst og udvikling i fokus
- Princip 3: Et stærkt samarbejde med aktører

Der er i budgetaftalen 2024-2027 afsat 1,5 mio. kr. årligt i 2024-2027 til realisering af Masterplan for Turisme og Handel. Dertil er der i budgetaftalen 2025-2028 afsat 1 mio. kr. årligt i 2025-2028 til Masterplan Turisme og Handel – øgede indsatser.

I lyset af masterplanens fokus på anvendelsen af kommunale midler til udvikling er forvaltningen gået i dialog med turisme- og handelsaktører med henblik på at tydeliggøre mulighederne for støtte samt opfordre dem til at ansøge til

konkrete initiativer.

Med det afsæt har Gråsten Handel den 6. oktober 2025 fremsendt en ansøgning om økonomisk støtte til diverse indsatser i Gråsten. Der ansøges om samlet 890.000 kr. Ansøgningen omfatter følgende indsatser:

- Etablering af ”byport” ved indfaldsvejen fra Adsbøl til Gråsten
- Etablering af hjemmeside
- Etablering af pylon i bymidten
- Samarbejde med analysebureau på to områder
- Etablering af permanent strømkapacitet i bymidten til brug ved arrangementer
- Udskiftning og leje af julebelysning
- Juleudsmykning

Etablering af permanent strømkapacitet i bymidten indgår ikke i det samlede beløb, da Gråsten Handel ikke har angivet et beløb herfor i ansøgningen.

Gråsten Handel oplyser følgende om indsatserne:

Generelt skal indsatserne ses i lyset af et øget aktivitetsniveau i handelsstandsforeningen samt behovet for at videreudvikle, herunder forskønne byen.

- ”Byport” ved indfaldsvejen fra Adsbøl til Gråsten: Pæle med runde skilte på, som læses fra begge retninger, når man kører til Gråsten. Der findes ”byporte” ved Ulsnæs og på Felstedvej, men ikke ved vejen fra Adsbøl til Gråsten. Der ansøges om 65.000 kr.
- Etablering af hjemmeside: Et stigende antal arrangementer og oplysninger om området, butikker, links m.m. nødvendiggør synlighed i form af en hjemmeside. Drift og vedligehold af hjemmesiden vil Gråsten Handel selv stå for. Der ansøges om 50.000 kr.
- Etablering af pylon i bymidten: Pylonen skal reklamere for lokale erhvervsdrivende og aktiviteter fra foreninger. Drift og vedligehold af pylonen finansieres via reklameindtægter fra erhvervslivet. Der ansøges om 225.000 kr.
- Samarbejde med analysebureau på to områder: Der skal udføres opsøgende arbejde med henblik på at skaffe nye lejere, iværksættere og butiksfællesskaber i byens tomme butikslokaler. Ligeledes skal der udføres opsøgende arbejde med henblik på dels at afdække årsager til, at ikke alle handelsdrivende er medlemmer af Gråsten Handel, dels at skaffe flere medlemmer til Gråsten Handel. Der ansøges om 250.000 kr.
- Etablering af permanent strømkapacitet i bymidten til brug ved arrangementer: Permanente tilkoblingsmuligheder på torvet i Gråsten samt i centralt beliggende gader. Der er ikke angivet et prisoverslag på opgaven.
- Udskiftning og leje af julebelysning: Komplet udskiftning af julebelysning grundet slitage på eksisterende belysning. Udskiftningen vil langtidssikre julebelysning i Gråsten, og stigende medlemstal vil finansiere løbende udskiftning og vedligehold. Der ansøges om 250.000-300.000 kr.
- Juleudsmykning: Leje af ”børnevenlig” udsmykning udover planlagte aktiviteter samtlige weekender i både Ulsnæs og midtbyen. Der ansøges om 50.000 kr.

Det er forvaltningens vurdering, at de indsatser, der ansøges om midler til, i vid udstrækning bør koordineres gennem dialog med Gråsten Forum samt afvente politisk godkendelse af Masterplan for Gråsten-området 2026-2035. Dette dels for at undgå overlap af indsatser mellem Gråsten Handel og Gråsten Forum samt sikre ejerskab af indsatserne på tværs af de to aktører, dels for at sikre et strategisk ophæng til de langsigtede indsatser for Gråsten-området.

Det er således forvaltningens anbefaling, at udvalget imødekommer ansøgningen med 250.000 kr. til etablering af permanent strømkapacitet i Gråsten bymidte til afholdelse af arrangementer og events mv. Beløbet er svarende til de midler, som Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst bevilgede til en tilsvarende indsats i Nordborg bymidte på mødet i september 2025. Såfremt ikke alle tildelte midler anvendes til etablering af permanent strømkapacitet, vil eventuelle resterende midler kunne anvendes til de øvrige indsatser, der ansøges om.

Bevilling af midler til etablering af permanent strømkapacitet forudsætter, at Gråsten Handel indhenter eventuelle myndighedstilladelser vedrørende de relevante strøminstallationer.

I forbindelse med udvalgets behandling af sagen gør forvaltningen opmærksom på, at der ikke kan peges på en finansiering inden for de afsatte midler til Masterplan for Turisme og Handel 2024-2027 eller midlerne til turisme og handel – øgede indsatser. Forvaltningen foreslår derfor, at finansieringen sker fra udvalgets pulje.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke medfører bevillingsmæssige konsekvenser, idet finansiering såfremt ansøgningen godkendes, sker via udvalgets pulje.

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 06-11-2025

Udvalget godkender løsningsforslag 1.

Bilag

Mulighed for økonomisk støtte til udviklingsprojekter på turisme- og handelsområdet.

Punkt 7: 7. Godkendelse af omprioritering af midler til Impact 2030

22/19233

Sagsresumé

I budgetaftalen 2024-2027 er der afsat 1,5 mio. kr. til Masterplan for Turisme og Handel, hvoraf 375.000 kr. er disponeret til årligt at medfinansiere Impact2030 i årene 2024-2028. Impact2030 dækker over den årlige erhvervskonference Rethink Cities Summit, der fokuserer på grønne og energieffektive løsninger på byers udfordringer. Konferencens formål er at udbrede Sønderborgs løsninger inden for energieffektivitet til andre dele af verden.

Å

Konferencen blev afholdt første gang i 2025, hvor der var en overordnet tilfredshed med gennemførelsen blandt de lokale samarbejdspartnere. Partnerne ønsker dog ikke at gentage konferencen, men derimod en større fleksibilitet til at kunne afholde eventuelle lignende konferencer i fremtiden i andre formater. Sønderborg Kommunes tilskud til Rethink Cities Summit er betinget af finansieringen fra de øvrige partnere.

Å

Idet midlerne er prioriteret til Impact2030 i budgetaftalen 2024-2027 som en del af de 1,5 mio. kr. til Masterplan for Turisme og Handel, skal der tages stilling til, hvordan de afsatte midler skal disponeres fremadrettet.

Å

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst, at Byrådet godkender

- at de midler, der er disponeret til Impact2030, anvendes til den fortsatte realisering af Masterplan for Turisme og Handel i 2026 og 2027.

Sagsfremstilling

I budgetaftalen 2024-2027 blev der afsat 1,5 mio. kr. årligt til realisering af elementer i Masterplanen for Turisme og Handel 2024-2027. Det fremgår af budgetaftalen, at der heraf skal disponeres 375.000 kr. årligt til medfinansiering af Impact2030 i årene 2024-2028.

Å

Impact2030 dækker over erhvervskonferencen Rethink Cities Summit, hvis formål er at udbrede Sønderborgs løsninger inden for den grønne omstilling og energieffektivitet til andre dele af verden. Det sker ved at bringe beslutningstagere fra ind- og udland sammen for at lære af Sønderborgs viden om og erfaringer med at blive CO2-neutral i 2029. Konferencen arrangeres af organisationen Impact the Future, der arbejder for at udmønte FN's 17 Verdensmål i særligt verdensmål 17: Partnerskaber for handling.

Å

Konferencen Rethink Cities Summit blev afholdt første gang i september 2025. Dette skyldes, at det rent tidsmæssigt ikke var muligt at afholde konferencen som planlagt i 2024, hvorfor afholdelsen blev udskudt til 2025. De afsatte midler i 2024 blev anvendt hertil.

Å

De primære partnere bag konferencen er Sønderborg Kommune, Bitten & Mads Clausen Fond (BMC) og ProjectZero. Den årlige økonomi for konferencen har været fastlagt til 1.175.000 kr. i årene 2024-2028, hvoraf Sønderborg Kommune skulle bidrage med 375.000 kr. Sønderborg Kommune har i 2024 indgået en samarbejdsaftale med Impact the Future. Heraf fremgår det, at Sønderborg Kommunes tilskud til konferencen er betinget af finansieringen fra de øvrige partnere, samt at finansieringen af konferencen i årene 2026-2028 afhænger af erfaringerne fra konferencen i 2025.

Â

Partnerne bag finansieringen har derfor evalueret Årets konference. Konklusionen er, at man overordnet set er tilfreds med arrangementet i 2025, og at man vil kunne bruge erfaringerne fra arrangementet fremadrettet. Partnerne Ånsker dog ikke at gentage konferencen, men Ånsker derimod en stÅrre fleksibilitet til at kunne afholde eventuelle lignende konferencer i fremtiden i andre formater. Dermed vurderes det, at der ikke er et behov for at anvende de afsatte midler i budgetaftalen til konferencen Rethink Cities Summit i de kommende År.Â

Â

Jf. budgetaftalen 2024-2027 indgÅr de afsatte midler til konferencen i det samlede belÅb pÅ 1,5 mio. kr., som blev afsat til realisering af Masterplan for Turisme og Handel. Forvaltningen indstiller derfor til, at de midler, der er disponeret til Impact2030, anvendes til den fortsatte realisering af Masterplan for Turisme og Handel 2026 og 2027.Â

BevillingsmÅssige konsekvenser

Åkonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmÅssige konsekvenser, idet finansiering sker indenfor den afsatte pulje.

Bilag

Â

Beslutning Udvalget for Erhverv og GrÅn VÅkst den 06-11-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Punkt 8: 8. Godkendelse af 3. bevillingsrevision 2025

24/6324

Sagsresumé

Tre gange i 2025 vil Byrådet følge op på de bevillinger, der skal gives som konsekvens af eventuelle ændringer i økonomien. Direktionens forslag til den samlede bevillingsrevision er vedlagt. Forslaget er udarbejdet således, at udgifter og indtægter balancerer. Kassebeholdningen er set over årene 2025-2029 således uændret.

Til tredje bevillingsrevision viser forvaltningens gennemgang, at Udvalget for Erhverv og Grøn Væksts driftsbudget 2025 samlet skal reduceres med 0,45 mio. kr. i 2025 og øges med 0,25 mio. kr. i 2026 og 0,2 mio. kr. i 2027. Anlægsbudgettet skal reduceres med 0,450 mio. kr. i 2026, der forskydes til 2026.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst, at Byrådet godkender

- at driftsbudgettet reduceres med 0,45 mio. i 2025 og øges med 0,25 mio. kr. i 2026 og 0,2 mio. kr. i 2027
- at anlægsbudgettet reduceres med 0,45 mio. kr. i 2025 der forskydes til 2026.

Sagsfremstilling

Der sker opfølgning af økonomi i de månedlige ledelsesinformationer (LIS), hvor afvigelser og forventet regnskab forelægges til orientering for fagudvalg, Økonomiudvalg og Byrådet. Ud over den månedlige opfølgning på ledelsesinformationen foretages der årligt et antal bevillingsrevisioner.

Økonomiudvalget har, i forbindelse med godkendelse af budgethandleplanen 2026-2029 i marts 2025, besluttet, at der foretages tre bevillingsrevisioner for 2025. Ved bevillingsrevisionerne træffes der beslutning om de bevillingsmæssige ændringer, som blandt andet fremgår af de månedlige ledelsesinformationer.

Bevillingsrevisionerne i 2025 forelægges politisk på følgende tidspunkter:

	Uge 14 (april)	Fagudvalg
Første bevillingsrevision	23. april	Økonomiudvalg
	30. april	Byråd
	Uge 33 (august)	Fagudvalg
Anden bevillingsrevision	20. august	Økonomiudvalg
	27. august	Byråd
	Uge 45 (november)	Fagudvalg
Tredje bevillingsrevision	12. november	Økonomiudvalg
	26. november	Byråd

Direktionens forslag til den samlede bevillingsrevision er vedlagt. Forslaget er udarbejdet således, at udgifter og indtægter balancerer. Kassebeholdningen er set over årene 2025-2029 således uændret.

Bevillingsniveauet på driften er på det enkelte politikområde inden for hvert udvalg. Flytning af budgetter mellem politikområder, både inden for eget udvalg og mellem de enkelte udvalg, skal ligeledes forelægges ved bevillingsrevisionerne.

Forvaltningerne har nedenstående ændringer til det korrigerede budget.

Drift:

Politikområde 5

- 0,1 mio. kr. til ansættelse af studentermedhjælper forskydes fra 2025 til 2026

Politikområde 6

- 0,35 mio. kr. på lønninger forskydes til 2026 med 0,15 mio. kr. i 2026 og 0,2 mio. kr. i 2027 til forlængelse af en midlertidig ansættelse

Flytning mellem politikområder/udvalg:

Politikområde 5

- 0,25 mio. kr. tilføres til Partnerjob-ordningen fra politikområde 6

Politikområde 6

- 0,25 mio. kr. flyttes til politikområde 5 til finansiering af Partnerjob-ordningen.

Anlæg:

Politikområde 4

- 0,25 mio. kr. Kongelig Køkkenhave etape 2 – flyttes til 2026
- 0,2 mio. kr. Udvikling af turisme Sydals – flyttes til 2026.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at hvis indstillingen godkendes, skal der ske nedenstående bevillinger.

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år 2025	Overslags år 2026	Overslags år 2027	Overslags år fra 2028
Drift	05	-100	350	250	250
	06	-350	-100	-50	-250
Anlæg/ Rådighedsbeløb	04	-450	450		

Finansiering via:

Drift andetsteds

Afsat
rådighedsbeløb

Låneoptagelse

Afdrag og renter af
nye lån

Kassebeholdning	01	900	-700	-200	0
-----------------	----	-----	------	------	---

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 06-11-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Bilag

3. bevillingsrevision 2025 EGV

3. bevillingsrevision 2025 samlet

Punkt 9: 9. Orientering om status på udmøntningsplan 2025-2028

25/2287

Sagsresumé

Byrådet godkendte den 9. oktober 2024 budgettet for 2025 og overslagsårene 2026-2028. Forvaltningen har efterfølgende udarbejdet en udmøntningsplan for budgettet, som dels definerer den udvalgmæssige og administrative forankring og dels danner grundlag for opfølgning i løbet af året. Af udmøntningsplanen fremgår ligeledes uafsluttede elementer, der er videreført fra tidligere udmøntningsplaner.

Vedlagt er forvaltningens status på udmøntningsplanens elementer.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Byrådet godkendt den 9. oktober 2024 budgettet for 2025 og overslagsårene 2026-2028. Budgetaftalen indeholder en række politiske prioriteringer understøttet af budgetudvidelser. Herudover er der med budgetaftalen besluttet en række øvrige elementer uden direkte tilknytning til budgettet. Det drejer sig om forskellige områder, der ønskes analyseret og/eller styrket gennem særlig opmærksomhed i budgetperioden.

Med henblik på den fremadrettede udmøntning af budgettets elementer godkendte Økonomiudvalget den 20. november 2024 udmøntningsplanen. Status på udmøntningsplanen vil blive fremlagt for Økonomiudvalget første gang den 19. februar 2025 og herefter i april, august, oktober og december. Fagudvalgene orienteres første gang på marts-møderne i 2025 og herefter i maj, september og november.

Udover elementerne for budgettet for 2025 indeholder orienteringen også de uafsluttede elementer fra tidligere udmøntningsplaner.

Status på udmøntningsplanens enkelte elementer fremgår af bilag.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 06-11-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Udmøntningsplan 2025-2028

Punkt 10: 10. Orientering om status på bosætning

25/8229

Sagsresumé

Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst arbejder med at styrke den samlede bosætning til Sønderborg-området. Afsættet herfor er Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst, hvoraf det fremgår, at målet er 77.000 borgere i 2030.

Forvaltningen orienterer på mødet udvalget om den aktuelle status på bosætning. Det anbefales, at orienteringen tages til efterretning og holdes op imod det samlede arbejde med implementering af masterplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Byrådet godkendte den 28. august 2024 Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst. Det fremgår af masterplanen, at en tværgående og sammenhængende bosætningsindsats er en forudsætning for at kunne tiltrække arbejdskraft og dermed skabe vækst og udvikling i hele kommunen. Masterplanen indeholder desuden målet om 77.000 borgere i 2030.

Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst arbejder med at styrke den samlede bosætning til Sønderborg Kommune med afsæt i masterplanen. Som grundlag for arbejdet orienteres udvalget om den aktuelle status på bosætning i forbindelse med udvalgsrådet.

I forbindelse med udvalgsrådet i maj 2025 drøftede Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst følgende tendenser på bosætningsområdet:

- Befolkningstallet ser ud til at være stabiliseret omkring 74.000 borgere og er dermed mere positivt end befolkningsprognoserne forudsagde for år tilbage.
- Demografien med en stigende ældrebefolkning og deraf flere dødsfald samt færre fødsler udfordrer fortsat befolkningsudviklingen og målet om 77.000 borgere i 2030.
- Satsningen på uddannelsesområdet kan ses i udviklingen i befolkningstallet, hvor der særligt i september ses en stor tilflytning til Sønderborg Kommune i aldersgruppen 18- 25 år.
- Udviklingen i aldersgruppen 20-29 år viser, at der er omkring 1.000 flere mænd end kvinder i kommunen.

Forvaltningen anbefaler, at udvalget tager orienteringen til efterretning og samtidig holder status op imod det samlede arbejde med implementeringen af masterplanen.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 06-11-2025

Taget til efterretning.

Punkt 11: 11. Generel orientering

22/60

Sagsresumé

Orientering fra formanden

Orientering fra medlemmer

Orientering fra forvaltningen

- Status fra Erhvervsservice - 3. kvartal 2025
- Installation julebelysning i Broager
- Evaluering af turismeindsats: Kultursejlsads
- Henvendelse fra Gråsten Forum
- Status på kitesurfing ved Sydals/Kegnæs

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst at tage

- orienteringen efterretning.

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 06-11-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Status fra Erhvervsservice - 3. kvartal 2025

Rapport - Kultursejlsads Als 2025

Oversigt Markedsføring

Punkt 12: Lukket: 12. Underskriftsside - (Lukket punkt)

22/66